

3/ Om God welgevallig te zijn

De titel is niet zonder gevaar. Een van de antwoorden die je soms krijgt stelt dat de mens God niet welgevallig kan zijn. God is immers heilig en verlangt volmaaktheid - wat utopisch is. De mens verdient Gods liefde niet, zo klinkt het dan. Liefde moet je echter niet verdienen. En als je het dan toch wil hebben over wat God welgevallig is, dan kun je luisteren naar wat de profeet Micha hierover zegt: **“Er is jou, mens, gezegd wat goed is (Lett.: TOV), je weet wat de HEER van je wil: niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten (lett.: liefde voor CHESED - goedheid) en nederig de weg te gaan van je God.”** (Micha 6:8) Laten we het niet al te gecompliceerd maken ...

Verloren en gevonden - Lucas 15

Jezus vertelt drie verhalen die op elkaar lijken en toch net anders zijn: een verloren schaap, een verloren drachme, een verloren zoon. Waarom drie keer ongeveer hetzelfde? Misschien omdat er iets is wat mensen absoluut moeten leren?

Wat hebben de verhalen met elkaar gemeen? Iets is op de een of andere manier **verloren**. Daar ligt echter niet de nadruk, wel op het **zoeken** of uitkijken, en zeker **de vreugde van het gevonden worden!** Dat laatste toont hoe waardevol het gevondene is! Heel wat bijbelteksten geven aan hoe waardevol mensen zijn in Gods ogen. Jesaja 49:14-16 is er een van: God houdt van mensen zoals een moeder van haar zuigeling. Het Hebreeuwse woord dat een basiseigenschap van God weergeeft - barmhartigheid, goedheid - komt trouwens van het woord ‘baarmoeder’!

Wat is verschillend? Nuances zijn soms betekenisvol:

- iets **anders** wat verloren is, **op een andere manier** verloren, het **aantal**
- het **zoeken** is verschillend (met een lamp / op zoek gaan / op uitkijk staan)
- In het laatste verhaal wordt het feest verstoord door iemand die helemaal niet blij is...

Op de een of andere manier zeggen de parabels iets **over God en over mensen**. Dit is niet vrijblijvend. Uiteindelijk moet iedereen zichzelf situeren: verloren, zoeker, vreugde of spelbreker?

- **Rondvraag: wat is volgens u de belangrijkste boodschap die Jezus wil doorgeven met die verhalen? Wat moeten mensen absoluut leren?**
- **Waar ligt in jouw gemeenschap de nadruk: het verloren zijn... of het (op)zoeken, vinden en feestvieren (en dus ook de unieke waarde van ieder mens)?**

EIGENWAARDE

Als we die drie verhalen samennemen dan zit er een stijgende lijn in:

- in het eerste verhaal (schapen) gaat het om **één op honderd**
- in het tweede verhaal (munten) gaat het om **één op de tien**. Waarschijnlijk ging het om een munt die deel uitmaakte van een bruidsschat: een ketting of diadeem met tien munten.
- in het derde en laatste verhaal gaat het om **één op twee**, een eigen kind nog wel ... Vooral dat laatste grijpt ons aan. Een eigen kind... Een schaap... och ja... dat is 1 op 100, ik heb er nog 99 hé... Het gaat echter niet om droge getallen of aantallen, maar om mensen! Het gaat om die ene! Die wordt gemist.

En dan besef je: 1 op 100, 1 op 10, 1 op 2... Ieder mens is kostbaar en is het waard om gezocht te worden. Het is voor een mens een van de meest enge ervaringen als je op een moment in je leven bent gekomen dat je denkt: er is niemand, maar dan ook niemand die mij zou missen, niemand die mij zou zoeken. Dan ben je ‘verloren’ op een manier waar je depressief van wordt. Driedubbel verloren. Niet gemist, niet gezocht en niet meer gevonden. In onze samenleving lopen heel wat mensen rond die dat ervaren op veel verschillende manieren, en om verschillende redenen.

- **Hoe belangrijk zijn mensen in uw gemeenschap? Staat hun welzijn voorop, of toch eerder leerstellingen en rituelen en tradities?**
- **Hoe is het gesteld met jouw ‘eigenwaarde’ (en je waarde in de groep)? Kun je ook een te hoge dunk hebben van jezelf?**
- **Bespreek samen de hierboven al vermelde verzen uit Jesaja 49:14-16**

VERLOREN?

Het begrip verloren komt 7 + 1 (conclusie) keer voor in die verhalen. De moeite waard om hierover eens na te denken. Wie van ons identificeert zich met een verloren schaap, penning, zoon? Het woord 'verloren' is in onze denkwereld een zwaar beladen woord. *"Mensen in de wereld zijn verloren"* (tegenovergesteld aan 'gered of behouden'), *ongelovigen, zij die Jezus niet aannemen...* Soms geven we er een meer specifieke invulling aan: *"Mensen die de kerk verlaten zijn verloren; mensen die de sabbat niet vieren zijn verloren.."* Nogmaals: wie van ons identificeert zich met een verloren schaap, penning, zoon of dochter? Met wie dan wel: een van die 99 brave schapen - rechtvaardigen? Met de herder? Met een van de negen munten, veilig en wel opgeborgen? Of met die vrouw? Of met de vader?

De inleiding op die verhalen in Lc 15 is betekenisvol: schriftgeleerden en Farizeeën morren omdat Jezus zich ophield met tollenaars en zondaars. De sociaal uitgestotenen (die zijn er vandaag ook), de religieus uitgestotenen (die zijn er vandaag ook). Mensen die zich niet hielden aan de voorschriften. Dat waren slechte mensen, niets mee aan te vangen. *"Vervloekt is de schare die de wet niet kent."* (Joh7) Verloren! Als we Jezus mogen geloven, dan is God anders... anders dan de mensen die zeggen dat ze weten wat Hij wil. Wat God echt wil, zoals de herder in het verhaal, is dat de kudde compleet is; niemand kan er gemist worden... Hij zoekt op... Tollenaars en zondaars kwamen luisteren naar Jezus. Ze waren bereid tot METANOÏA, bekering, vernieuwing van denken. Wie was dan echt verloren? Wie was er aan het eind van het verhaal van de verloren zoon waarlijk verloren?

Nota: Wij, bijbellezers, begrijpen evangeliewoorden vaak nogal absoluut en theologisch:

VERLOREN = slecht zijn en dus de hemel, de redding missen.

ZONDAAR zijn: zwaar in de schuld, op het randje van verdoemenis.

De grondtaal is heel concreet:

Verloren = kapot gemaakt, vernietigd, tot een ruïne herleid, ten onder gegaan; ook: onbruikbaar, onnuttig geworden en zelfs doodgaan. Dit is echt niet altijd m.b.t eeuwig leven: cf. v. 17: *"Ik kom hier om van de honger"* (= hetzelfde Griekse woord dat vertaald wordt door 'verloren zijn').

Zondaars: het doel missen, de weg kwijt zijn...

Er zijn zoveel manieren, soms heel concreet, om je onnuttig te voelen, je verloren te voelen, een beetje dood te gaan. Soms wordt er zoveel kapotgemaakt. Soms zo maar, soms door eigen keuzes, of door toedoen van anderen. Zoveel manieren om de weg kwijt te zijn, het noorden kwijt te raken ... Overhoop met jezelf, met anderen, met het leven... met God

Hoe wordt daarop gereageerd? In Jezus' verhalen wordt er gezocht...

- **Bespreek samen het verschil tussen de in de kerk vaak gangbare (theologische / leerstellige) betekenis van 'verloren zijn', 'zondaar zijn' en de betekenis die de grondwoorden suggereren.**
- **Probeer eens concrete voorbeelden te vinden van de verschillende manieren waarop je als mens 'verloren' kunt zijn, raken, lopen of gaan.**

Verliezen... en vinden: wie doet wat?

1/ Het schaap loop zelf verloren. Opzettelijk? Niet noodzakelijk ... omstandigheden, onoplettendheid. Daar aan de andere kant is het gras precies groener (dat is wat nogal wat jongeren vinden m.b.t. de kerk!). Voor het schaap het goed en wel beseft, raakt het geïsoleerd. Verloren. Verdoemd? Niet per sé. In moeilijkheden, jawel. En het loopt ook gevaar: de parabel spreekt over de wildernis. Zelfs soms doodsgevaar: wolven, rovers... Het mist sowieso de warmte, het gezelschap. -> Hoe hard moet je een schaap dat zo 'verloren loopt' aanpakken? Extra straf? Als het aan Jezus ligt wordt het wordt, GEDRAGEN. God zij dank!

2/ Drachme: wiens schuld is het? De penning heeft geen pootjes gekregen, het is die vrouw die de penning verliest. Dit verhaal speelt zich niet meer af in de wijde natuur, maar in het huis, symbool van het leven. En ook dat is realiteit. Soms verliezen we 'levensmunten', zaken die er eigenlijk bij horen. Er zijn mensen die hun levensvreugde verliezen, het vermogen tot genieten, of innerlijke vrede, of vertrouwen,

of vriendschap. En misschien moet je dan, net als die vrouw, zelf op zoek naar wat je verloren bent. Je huis doorzoeken. Het stof keren. De meubels optillen... en misschien van de gelegenheid gebruik maken om je levenshuis / geloofshuis eens anders in te richten.

Belangrijk: Als we het verpersoonlijken en ervan uitgaan dat die munten mensen zijn, dan betekent het ook dat mensen soms 'verloren gaan' mede door de schuld van anderen. Het is die vrouw die de munt verloor. In Jezus' tijd was dat trieste realiteit. In Matteüs 23 verwijt Jezus sommige Farizeeën en schriftgeleerden dat ze het hun tijdgenoten soms zo moeilijk en lastig maken, niet alleen met alle wetten en regeltjes, maar ook met hun oordeel en kritiek, dat mensen het soms niet meer zagen zitten en 'verloren' waren (zie ook Jeremia 50:6). Zou dat vandaag ook nog kunnen?

Merk op dat het idee van vreugde en feest prominent aanwezig is. Alle burens en zelfs de engelen worden er bij gehaald! Hoogstwaarschijnlijk was het feest duurder dan de munt zelf... Laten wij niet wachten tot het einde der tijden om er samen een feest van te maken!

3/ **En ja, bij de verloren zoon** is het eigen schuld, dikke bult. Zelf gekozen. Hoewel, zelf gekozen... Hij voelde zich niet goed in zijn vel. Zijn broer ook niet trouwens. En, laten we eerlijk zijn, veel hulp van zijn broer (nota bene: ouder en dus in principe meer ervaren en wijzer) heeft hij niet gekregen... Eigen keuze, eigen schuld. Maar, God zij dank, de vader in het verhaal sluit hem daar niet in op (zie Spr 24:16!)

"Ik ben het niet waard..." Tot twee keer toe wordt vermeld dat de zoon denkt dat hij het niet meer waard is om zoon te zijn. Ook zijn oudere broer vond dat de jongste het niet meer waard was. De tekst zelf is heel suggestief: **"Maar de vader..."** De vader staat helemaal niet stil bij schuld of niet, verdienen of niet, waardig zijn of niet. Hij is dolgelukkig met de terugkeer van zijn zoon. Hij 'verhoort' zijn zoon niet eens om te weten te komen wat hij zoal heeft uitgespookt! **"En ze begonnen feest te vieren."** (v. 24)

Wie is jouw lieveling ?

Men vroeg eens aan een wijs man :
"Je hebt vele kinderen, welke van die alle is jouw lieveling ?"
De man antwoordde :
"Het kind dat ik verkies is de kleinste totdat hij groot geworden is.
Hij die ver weg is, tot hij terugkomt.
Hij die ziek is tot hij genezen is.
Hij die gevangen is, tot hij is bevrijd.
Hij die lijdt, tot hij getroost is..."

- Moet er in deze hele context (en in de context van godsdienst en kerk) de nadruk gelegd worden op **'schuld'**? Is het leven altijd duidelijk zwart/wit (goed / slecht)?
- Kun je begrip opbrengen voor **de keuze van de jongste zoon** (denk aan 'het gras dat groener is aan de andere kant...)? Waarom wel / niet?
- **'Verloren gaan' (je verloren voelen) door anderen**, omdat leven, geloof en godsdienst moeilijk gemaakt worden... Is dit nog enigszins actueel? Zo ja, voorbeelden?
- Bespreek samen: Soms **word je gezocht**, soms moet je **zelf op zoek** naar wat je verloren bent... En soms moet je durven **op je stappen terug te keren**.
- **"Niet wachten tot het einde der tijden om er samen een feest van te maken!"** Reactie?
- Praat samen nog eens, aan de hand van de parabel van de verloren (of is het 'de gevonden') zoon over **'het waard zijn of niet', 'verdienen of niet'...**

Toch ook even iets over **die oudste zoon**... Hoe gelukkig was hij? Ook hij ervoer het leven 'thuis' als een last, als saai, waar plicht en gehoorzaamheid primeerden (zie v. 29: ik ben u nooit ongehoorzaam geweest". Welk beeld schetst dit van de vader? Zet dit alles eens om naar onze kerksituatie...

En hoe reageert u op wat de vader zegt (en misschien verwijt omdat de zoon er geen gebruik van maakte): **"Mijn jongen, jij bent altijd bij me, en alles wat van mij is, is van jou."** Zet dit eens om naar het (geloofs)leven.

Een parabel is nooit af, we moeten hem zelf afmaken. Het is een open verhaal dat wij moeten doorvertellen... in ons leven. De parabellen spreken over hoop. **"Mensen er is reden om hoopvol in het leven te staan. Je moet je nooit totaal verloren voelen. Je bent waardevol, wat ook je situatie is, zeker in God ogen, en hopelijk ook in de ogen van je naasten. Ook als je domme keuzes hebt gemaakt. Iedereen kan gevonden worden. Soms zo maar, omdat iemand op zoek ging... maar soms moet je zelf durven opstaan, en zeggen: ik wil het anders doen. Want je mag opstaan... En misschien moeten we ook eens a.h.w. een stukje God durven zijn. Gods zoekers i.p.v. oordelers, vingerwijzers, criticasters. Zoekers, vindsters, met mildheid tegemoetkomend, opzoekend..."**